

MARY OLIVER

A folyó

*„Az Amazonas egy nap alatt juttatja
az Atlanti-óceánba New York kilenc
évi vízszükségletét.”*

(New York Times)

Csak mert éppen
itt vagy ott születtem,
valami hideg városban vagy egy másikban,
ne gondold, hogy nem emlékszem,
hogyan jutottam idáig, mint egy gabonaszem,
az áradással

egy voltam az iszapos derengés felé
özönlő fonalszálakból,
kelet felé zúdultam elhagyva
majmokat és papagájokat, elhagyva
ágaikkal a felhőkbe vesző fákat, amíg
kisodródtam

aludni a Karib-tenger
kék tüdeje alá.

Senki sem beszélt
nekem erről. De apránként
visszatért a sár és a levelek szaga,
és kezdtem az átalakulásról álmodni,
érezni a sodrást.

Mary Oliver (1935–2019) Pulitzer és Nemzeti Könyv Díjas amerikai költő, természetközeli művésze olyan szerzők sorába emelte, mint Henry David Thoreau, Walt Whitman vagy Ralph Waldo Emerson. Az áltéri erdők fáradhatatlan vándora, aki a fák odvába rejtett ceruzái segítségével, a vadonban tett sétái közben írta legtöbb versét. Az itt olvasható fordítások a *Dream Work* (1986) című kötetben jelentek meg.

Hazudnak az álmok? Egyszer a nővérei
után síró hal voltam a delta
terpeszkező ágaiban.
Egyszer csónakot találtam
a nádasban, karcsút és magányosat,
mint egy fiatal fa. A közeli
erdő sistergett a délutáni esőben.

Otthon, mondtam.
Minden nyelven létezik rá szó.
Magában a testben, megmászva
a fehér vihar falait, elhagyva a zöld
templomokat, szintén
létezik rá egy szó.
Azt mondtam, otthon.

Vadludak

Nem kell jónak lenned.
Nem kell térden csúsznod száz mérföldet
a sivatagon át, vezekelve.
Csak engedd, hogy tested puha állata
szeresse, amit szeret.
Beszélj a kétségbeesésről, a sajátodról, beszélék én is az enyémről.
Közben a világ megy tovább.
Közben a Nap és az eső tiszta kavicsai
áthaladnak a tájon,
a prérók és a mélységes fák,
a hegyek és a folyók felett.
Közben a fehér ludak a magasban,
a tiszta, kék égben újra hazafelé tartanak.
Legyél akárki, bármennyire is magányos,
a világ felkínálja magát a képzeletednek,
kiáltozik feléd, mint a fehér ludak, harsányan
és izgatottan –
újra és újra bejelentve helyedet
a dolgok családjában.

Álmok

Minden éjjel
gazdagon nyílnak
az álmok sötét
bimbói.

A szirmok
közepén megbújik
egy üzenet,
s arra gondolsz,

bárcsak emlékeznél,
és összefűzhetnéd őket,
betűnként a választ.
Hosszú az éjszaka,

én nem a könnyű fajtából –
annyi ágad van,
és annyiszor elterelnek –
madarak jönnek, mennek,

a fekete róka, amelyik lepihen,
hogy alattad aludjon,
a csontfehér szemmel
bámuló Hold.

Végre erőt gyűjtöttél,
amennyit csak tudtál,
és kihúzod a földből
gyökereid sáros szoknyáját,

s az ébrenlétbe ugrasz,
két vagy három betűvel,
mintha vízzel a szádban,
és a veszteség

érzetével – egy emlék,
még nem egy szó,
még biztosan nem a válasz –,
csak annyi, milyen érzés,

mikor a fa mélyén
kattanva nyílnak a zárok,
és tűz lobban a kéreg alatt,
és virágoznak a virágok.

Árnyak

Mindenki ismeri az ámokfutásukban szörnyű
árnyakat vető, óriás erőket, hogy minden
úgynevezett öntudatlan történés azzal fenyeget,
visszahurkolja magát a világba és az emberi szívbe.

S közben

az égen aranyból metszett
villám vándorol; s a folyó
talán előnti az alvó város pincéit.

Forgószél, tűz és vidám testvéreik

bajba sodornak minket – de ezek a fából
faragott, öreg istenarcokkal töltött órák;

vállunkra emeljük őket, mint megannyi

fekete koporsót, és sétálunk tovább

a jövőbe. Nem mondom,

hogy nincsenek holttestek a folyóban,

hogy nincsenek széltörte csontok. Úgy értem,

mind, aki hallotta a tornádó halálos

vonatsüvöltését, esküszik, hogy szó sem volt

semmilyen emberről vagy indokról – úgy értem,

a vizek minden terv nélkül öntik el

a történelmet, de még a földrajzot is. Bármilyen

csapása is tomboljon a földnek, kábult, de névtelen

szemekkel fordulunk felé; bármi is legyen

a katasztrófa neve, soha nem

ellentéte a szeretetnek.

Reggeli vers

Minden reggel
megteremtik
a világot.
A Nap narancs

karói alatt
az éj hamujának
kupacai
újra leveleké válnak,

s az ágakhoz fűzik magukat a magasban –
a tavak fekete
ruhának látszanak,
liliomok szigeteivel

pettyezve.
Ha derűs
természetű vagy,
a puha ösvények mentén úszol majd

órákon át, képzeleted
mindenhol fellobban.
És ha lelkedben
cipeled

a tüskét,
amely ólomnál nehezebb
– ha csak így tudsz
tovább vánszorogni –,

akkor is ott van benned
valahol mélyen
a vadállat, ami azt üvölti,
hogy épp a föld kell neki –

lángoló liliomaival minden tó
egy meghallgatott és nagylelkűen
teljesített ima,
minden reggel,

akár mertél valaha, akár nem,
derűsnek lenni,
akár mertél valaha, akár nem,
imádkozni.

SIROKAI MÁTYÁS fordításai

